2. ΑΜΦΙΑΡΕΙΟΥ ΣΚΑΦΑΙ (1928)

Περὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἐργασιῶν τοῦ 1927 (πρβ. ΠΑΕ 1927 27 κἑ) παρατίθενται ἐνθάδε τρία διαγράμματα (τοῦ ναοῦ, *εἰκ. 1, 2, 2α*)

1.

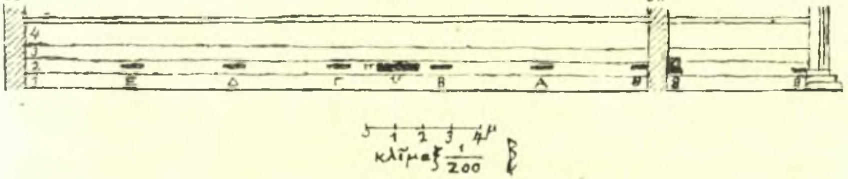

1 (ὀρθογραφία): ναοῦ: μηκοτρεχὴς (δυσμανατολικὴ) τομὴ σὺν τῇ τοῦ βορείου ἡμίσεος νοτίᾳ ὄψει.
δ τ = δυσμικοῦ τοίχου τομή.
1 — 5 = βορείου τοίχου δόμοι.
Α — Ε = ἐσωτερικῶν κιόνων βατῆρες καὶ **υ** = ὑπόβαθρον, ἐν ἰσοπεδίᾳ· πρὸς τῷ ὑποβάθρῳ δυσμόθεν κεῖται (οὐ κατὰ χώραν) λιθίνη παχεῖα πλίνθος (*π*) φέρουσα κοίλωμα χάριν κολοσσικοῦ ἀγάλματος, ἴσως τοῦ Ἀμφιαράου (πρβ Παυσ. Α΄ 32_2).
σ π = σηκοπροδομίου τοίχου τομή.
ϑ, ϑ, ϑ = θρανίων βάσεις.

2.

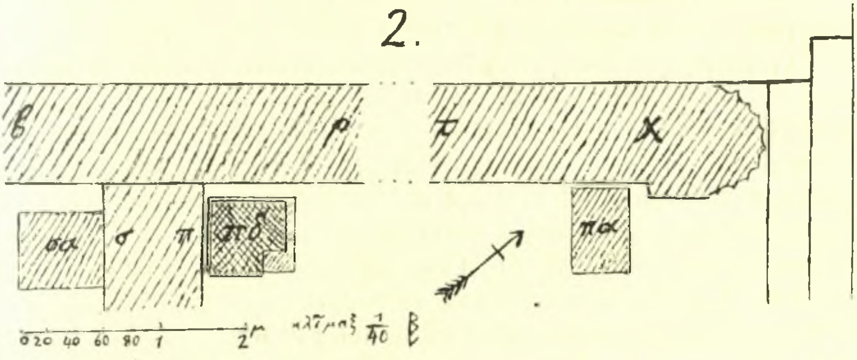

2 (ἰχνογραφία): σηκοῦ καὶ προδόμου: ὑποθημάτων (ποδῶν θρανίων) βάσεις.
β ρ — τ χ = βόρειος τοῖχος.
σ α = σηκοῦ: βορρανατολικοῦ ὑποθήματος (γωνιαίου) βάσις.
σ π = σηκοπροδόμιος τοῖχος.
π δ = προδόμου: βορροδυσμικοῦ ὑποθήματος (γωνιαίου) βάσις.
π α = προδόμου: βορρανατολικοῦ ὑποθήματος βάσις.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
15/10/2023 18:14:40 EEST - 167.114.118.212

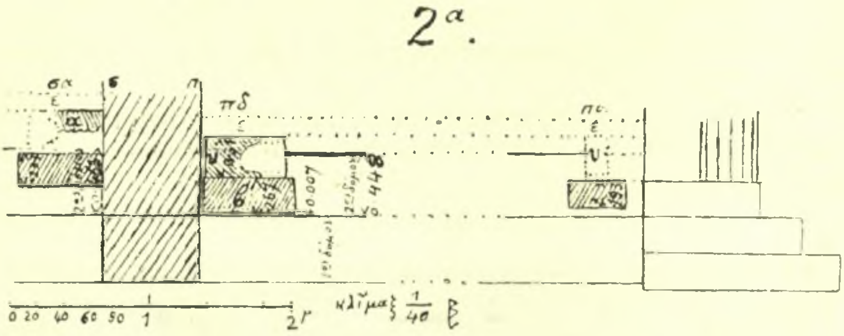

2α (ὀρθογραφία τῶν ἐν εἰκ. 2· νοτία ὄψις): σηκοῦ καὶ προδόμου: θρανίων δυσμανατολικὴ τομή.

σ α = σηκοῦ: βορρανατολικοῦ ὑποθήματος (γωνιαίου) βάσις· τούτου ηὑρέθη ἄνω ἀπότμημα (*α*).

σ π = σηκοπροδομίου τοίχου τομή.

π δ = προδόμου: βορροδυσμικοῦ ὑποθήματος (γωνιαίου) βάσις (*β*) σὺν τῷ (γωνιαίῳ) ὑποθήματι (*π*).

π α = προδόμου: βορρανατολικοῦ ὑποθήματος βάσις· τὸ ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης πάλαι ἱδρυμένον ὑπόθημα (*υ*) τοῦ θρανίου κεῖται ἐν τῷ προδόμῳ (οὐ κατὰ χώραν), ἁπλοῦν (οὐ γωνιαῖον), πλ. 0 19, πρόσθεν κοῖλον, φέρον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐπιφανείας ἀνάγλυπτον λεοντόποδα.

ε, ε, ε = θρανίων ἐπιθήματα (ἀναπληρούμενα ἐνθάδε), ὕψ. 0 11 — 0 14 (πρβ ΑΕ 1892 53 (83-88), ΠΑΕ 1927 28).

Τῷ 1928 ἐργασίαι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης ἀπαντικρὺ τοῦ μουσείου (*εἰκ. 3*· πρβ διάγραμμα ΑΕ 1922 102 εἰκ. 2 2α).

Ἀνεκαθάρθη ὁ πάλαι ἐκ τριῶν δόμων συγκείμενος νότιος τοῖχος τοῦ χώρου 144 καὶ ὁ μεταξὺ τοῦ 145 καὶ 146, οὗ σῴζεται εἷς πῶρος (ὁ δυσμικός, μῆκος δυσμανατολικὸν 1 32) καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ παρὰ τοῦτον (ἀνατολόθεν).

Ἔπειτα ἠρευνήθη ὁ χῶρος 146 Α· ἐνταῦθα ἐν προτέρας ἐτείας σκαφείᾳ ἐξεκαλύφθη ἡ συνέχεια τοῦ ἐκ βορρᾶ (ἐν πολλῷ βάθει) φερομένου καὶ πρὸς ἀνατολὰς ἐπικαμπτομένου τοίχου (νοτίου τοίχου τοῦ 142 ***Αν*** ἐκ δύο δόμων ἐνταῦθα, πλ. 0 44). Ὁ χῶρος 146 ***Α*** ἔχει ἐσωτερικὸν μῆκος δυσμανατολικὸν μὲν ±4 45, βορρονότιον δὲ 5·22· πρὸς τῷ βορείῳ τοίχῳ ***τ***, 1 35 ἀνατολόθεν τοῦ δυσμικοῦ τοίχου (= ἀνατολικοῦ τοίχου τοῦ 143 ***ΒΝ***, ἐφ' οὗ καὶ θύρωμα ***ϑ***), ἀπεκαλύφθη πωρίνη βάσις τετράπλευρος ὕψ. 0 65, μ. (ΒΝ) 1 04, πλ. (ΔΑ) 0 52, ἐφ' ἧς πῶρος τετράπλευρος ὕψ. 0 79, μ. (ΒΝ) 0 62, πλ. (ΔΑ) 0 49, νοτόθεν δὲ τῆς πωρίνης βάσεως ἀνεφάνη ἡ συνέχεια τοῦ εἰρημένου νοτίου τοίχου τοῦ 142 ***Αν***. Ὁ χῶρος 146 ***Α*** διῄρητο διὰ βορρονοτίου μεσοτοίχου, ἔχοντος ἴσως καὶ θύραν, οὗ λείψανα σῴζονται, εἰς δύο (δυσμικὸν καὶ ἀνατολικόν). Τοῦ βορείου τοίχου ἐν τοῖς δυσμικοῖς σῴζονται δύο δόμοι, ὧν ὁ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
15/10/2023 18:14:40 EEST - 167.114.118.212

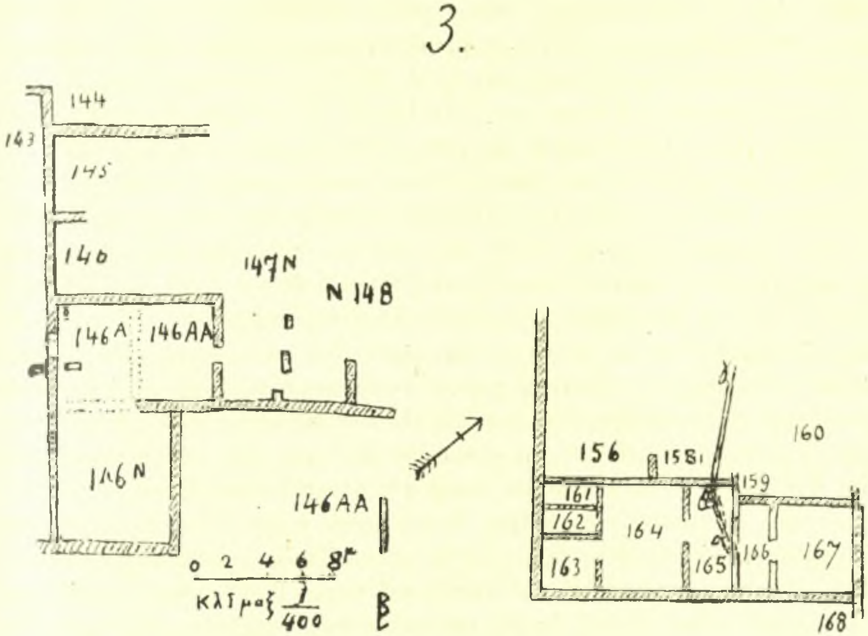

3: οἰκοδομήματα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης: νοτόθεν τῆς πομπικῆς ὁδοῦ 138 κλπ. (πρβ ΑΕ 1922 102 εἰκ. 2).

μὲν ἄνω ἦν πώρινος, ὁ δὲ κάτω λίθινος (εἷς τῶν τούτου λίθων δίχα τεθραυμένος ἔχει μῆκος 1 60, πλ. 0 81, πάχ. 0 57· ἐπὶ τῆς βορείου ἐπιφανείας ὁ τοῖχος ἔφερε κονίαμα), ἐν δὲ τοῖς ἀνατολικοῖς, ἔνθα τὸ ἔδαφος ἐπικλινέστερον, σῴζονται μόνα τὰ θεμέλια. Τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου σῴζονται τρεῖς πῶροι, μεταξὺ δὲ ἦν θύρωμα, ἀνατολόθεν δὲ τοῦ τοίχου τούτου ὑπῆρχε δίοδος βορρονότιος. Ἀνατολόθεν τῆς διόδου σῴζονται λείψανα τοίχου βορρονοτίου (μεταξὺ τοῦ 147 ***N*** [γρ. ***N*** 148]) μετὰ λειψάνων θυρώματος.

Νοτόθεν τοῦ 146 ***A*** κεῖται τετράπλευρος χῶρος (ἔτι ἄσκαφος) 146 ***N***, ἔχων ἐσωτερικὸν μῆκος βορρονότιον μὲν 6 67, δυσμανατολικὸν δὲ 5 80· ὁ δυσμικὸς τοῖχος φέρει θύρωμα ***Θ***· καὶ ὁ ἀνατολικὸς δὲ τοῖχος, ὡς εἰκάζεται ἐξ ὁδοῦ, πλησίον εὑρεθέντος, ἔφερεν ἓν ἢ δύο θυρώματα. Ὁ χῶρος 146 ***N*** ἴσως ἔφερε βορρονότιον μεσότοιχον.

Ἀνατολόθεν τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου τοῦ 146 ***N***, ἤγουν 4 18 νοτόθεν τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τῆς ἀνατολικῆς προεκτάσεως τοῦ βορείου τοίχου τοῦ 146 ***NA***, ἀπεκαλύφθη βορρονότιος τοῖχος στενός, πλ. 0 41, μήκ. 2 80.

Ἀνατολόθεν τοῦ εἰρημένου στενοῦ τοίχου ἀπεκαλύφθη εὐρὺ συγκρότημα πέντε χώρων, ὧν ὁ δυσμικώτατος ὑποδιῄρηται διὰ δύο δυσμανατολι-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
15/10/2023 18:14:40 EEST - 167.114.118.212

κῶν τοίχων εἰς τρεῖς χώρους, οὕτως δὲ ἀποτελοῦνται ἑπτὰ οἱ σύμπαντες χῶροι. Οἱ ἑπτὰ χῶροι περιέχονται μεταξὺ μακρᾶς νοτόθεν κειμένης (δυσμανατολικῆς) ἀντηρίδος πωρίνης, πάχ. 0 64, καὶ δύο ἀκραίων τοίχων, ἐπ' ἴσης παχέων, δυσμικοῦ καὶ ἀνατολικοῦ. Ἡ ἀντηρὶς εἶνε ἑπτάδομος, ἔχουσα ὕψος δυσμόθεν μὲν ±3 14, κατὰ δὲ τὸν μέσον (3ον) χῶρον ±2 97. Καὶ κατὰ μὲν τὸ δυσμικὸν ἄκρον τῆς ἀντηρίδος φαίνεται ὅτι οἱ συναφεῖς δύο τοῖχοι, ὁ τῆς ἀντηρίδος καὶ ὁ δυσμικός, εἶνε σύγχρονοι, φορμηδὸν καὶ παρὰ μῆκος κείμενοι, ἤγουν ὁ μὲν 1ος δόμος καὶ ὁ 3ος καὶ ὁ 5ος τῆς ἀντηρίδος εἰσχωροῦσι πρὸς δυσμὰς (εἰς τὸν δυσμικὸν τοῖχον), ὁ δὲ 2ος καὶ ὁ 4ος καὶ ὁ 6ος χωροῦσι πρὸς νότον. Ἀλλ' οἱ παρέσχατοι λίθοι τῶν τῆς ἀντηρίδος δόμων εἰσὶ κατὰ τὴν ἄνω ἀνατολικὴν γωνίαν ὀλίγον ἀποτετμημένοι ἵνα ἰσοστοιχήσωσι τοῖς ἀνατολόθεν προσαφέσιν, ἐαθεῖσιν ἀκηράτοις· ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι οἱ ἀνατολόθεν δόμοι τῆς ἀντηρίδος, τεθέντες πρὸ τῆς τῶν δυσμικῶν μετὰ τοῦ δυσμικοῦ τοίχου συνδέσεως, ἐπέβαλον τὴν εἰρημένην ἀποτομὴν τῶν παρεσχάτων λίθων τῆς ἀντηρίδος. Τὸ δὲ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς ἀντηρίδος συνάπτεται ἁπλούστερον πρὸς τὸν ἀνατολικὸν τοῖχον, ἤγουν μόνος ὁ 5ος δόμος τῆς ἀντηρίδος εἰσχωρεῖ εἰς τὸν οἰκεῖον δόμον τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου, οἱ δὲ κάτω τέσσαρες καὶ ὁ 6ος διακόπτονται ὑπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου (ὁ 7ος, ἤγουν ὁ ἀνώτατος, λείπει), ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀνωμάλου πως τομῆς τῶν τῆς ἀντηρίδος ἀκραίων λίθων φαίνεται ὅτι οἱ κάτω τέσσαρες τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου δόμοι εἰσὶ προγενέστεροι τῶν τῆς ἀντηρίδος.

Πρὸς βορρᾶν τὸ συγκρότημα ὁρίζεται ὑπὸ δύο τοίχων. ὧν ὁ μὲν δυσμικὸς φράσσει τοὺς χώρους 161 (καὶ τοὺς νοτόθεν τούτου 162 καὶ 163) καὶ 164 καὶ 165, κεῖται δὲ νοτόθεν τοῦ 156 καὶ 158, ὁ δὲ ἀνατολικός, 0 27 νοτιώτερον τοῦ δυσμικοῦ φερόμενος, ὁρίζει τοὺς χώρους 166 καὶ 167 ἀπὸ τῶν τούτοις ἀντιστοίχων 159 καὶ 160· καὶ ὁ μὲν δυσμικὸς σύγκειται ἐξ ὀρθοστατῶν ὕψ. ±0 62, μ. ±1 20, πάχ. 0 41, ὁ δὲ ἀνατολικὸς ἐκ δύο δόμων, ἤγουν εὐθυντηρίας (ὑπερύθρων πώρων ἐπιπέδως κειμένων) καὶ ὀρθοστατῶν. Ὁ χῶρος 162 χωρίζεται ἀπὸ τοῦ νοτόθεν 163 διὰ ταπεινοῦ τοίχου, ὁ δὲ ἀνατολικὸς αὐτοῦ τοῖχος τὰ κάτω εἶνε συνέχεια τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου τοῦ 161, ἔξωθεν δὲ τῆς νοτανατολικῆς γωνίας τοῦ 162 ἀνέῳκται θύρωμα, δι' οὗ ὁ χῶρος 164 ἐκοινώνει πρὸς τὸν 163. Ὁ θυραῖος (ἀνατολικὸς) τοῖχος τῶν χώρων 162 - 163 σῴζεται εἰς ὕψος 1 54 - 1 64. Οἱ χῶροι 161 - 165 ἔχουσιν ἐσωτερικὸν μῆκος βορρονότιον 5 92 - 6 08. Τὸ μεταξὺ τοῦ χώρου 164 καὶ τοῦ 165 θύρωμα ἀντιστοιχεῖ πως τῷ μεταξὺ τοῦ 165 καὶ τοῦ 166, τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ 163 καὶ τοῦ 164 καὶ τὸ μεταξὺ τοῦ 166 καὶ τοῦ 167 κεῖνται νοτιώτερον. Ὁ μεταξὺ τοῦ 164 καὶ τοῦ 165 τοῖχος σῴζεται εἰς ὕψος 0 73 (νότιον τμῆμα) — 1 16 (βόρειον τμῆμα). Ἐν τῷ χώρῳ 164 ὅλον τὸ νότιον ἀπὸ τῆς νοτίας παραστάδος τοῦ δυσμικοῦ θυρώματος, πλὴν πλ. 0 61 κατὰ τὸ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
15/10/2023 18:14:40 EEST - 167.114.118.212

ἀνατολικόν, ἐπί τε τῆς δυσμικῆς πλευρᾶς καὶ τῆς βορείου καὶ τῆς ἀνατολικῆς κατέχεται ὑπὸ τριῶν τοιχίων μικρῶν λίθων κειμένων ὑψοῦ ἰσοπέδως τῇ κορυφῇ τοῦ θυρώματος (πρβ καὶ ἑξῆς ἐν χώρῳ 167). Ἐνταῦθα ηὑρέθη λύχνος ἀμφίμυξος μ. 0 14.

Ἡ ἀντηρὶς ἔχει ἐξωτερικὸν μῆκος δυσμανατολικὸν 19 27, ὕψος ὡς 3 22. Ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τοῦ 165 ἡ ἀντηρὶς φέρει δίοδον πρὸς ἔξοδον τῶν ἐκ τοῦ ὄρους καταρρεόντων ὑετίων ὑδάτων· ὁ μὲν γὰρ αὐτόθι λίθος τοῦ κατωτάτου ($1^{ου}$) δόμου αὐτῆς εἶνε ἄνω κεκοιλαμμένος, οἱ δὲ ὑπὲρ τοῦτον λίθοι ἀπεκόπησαν ἀναλόγως (πλ. ±0 89) χάριν τῆς διόδου. Ἀπὸ τῆς διόδου ταύτης διήκει πρὸς βορρᾶν πώρινος ὀχετός, ***αβγ***, ἐκ τμημάτων συγκείμενος, κρυπτὸς (διάρρους 0 18, πλ. καλυμμάτων ±0 60). Ἐν χώρῳ 166 κατὰ τὰ νοτοδυσμικὰ ἐν βάθει ἀνατολόθεν τοῦ ὀχετοῦ κεῖται πωρίνη λεκάνη μήκους δυσμανατολικοῦ 0 65, πλ. (ΒΝ) 0 40 ὕψ. 0 20. Ὁ ὀχετὸς ἐκ νότου φερόμενος διὰ τοῦ χώρου 165 καὶ τοῦ βορείου αὐτοῦ τοίχου καὶ τῶν χώρων 158 καὶ 157 καὶ 153 ἐξικνεῖται μέχρι τῆς ἀνατολικῆς πομπικῆς ὁδοῦ 138 (πρβ ΑΕ 1922 105 6).

Ἐπὶ τοῦ μεταξὺ τοῦ χώρου 165 καὶ τοῦ 166 τοίχου ἵστανται δύο κιόνια μαρμάρινα χάριν διόδου ὕψ. ±0 50, διαμ. ἄνω 0 225, μετακιόνιον ἄνω 1 19.

Ἐν χώρῳ 167 ἐπὶ τῆς νοτοδυσμικῆς γωνίας σχηματίζεται τετράγωνον ἐκ δύο τοιχίων μικρῶν λίθων (πάχ. ±0 20), ὡς ἑστίας, ὧν τὸ μὲν βορρονότιον (μ. 1 50), τὸ δὲ δυσμανατολικὸν (παρὰ τὸ μεταξὺ τοῦ 165 καὶ τοῦ 166 θύρωμα μ. ±1 04).

Νομίσματα ηὑρέθησαν 85 χαλκᾶ, ἃ καὶ Ἀθήναζε κομισθέντα κατετέθησαν ἐν τῷ νομισματικῷ μουσείῳ.

Β. ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ

3. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΟΥ ΚΑΔΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ

Προσεδόκων ἤδη πέρυσιν, ὅτι τὸ ἀνασκαφὲν τότε νοτιώτατον δωμάτιον, ὅπερ ὠνομάσαμεν δωμάτιον τῆς χρυσῆς ἐλάφου διὰ τὴν εὕρεσιν ἐν αὐτῷ τοῦ κοσμήματος τούτου, (Πρακτικὰ 1927 σελ. 33 εἰκ. 1 Π καὶ σελ. 43 εἰκ 6), θὰ ἦτο τὸ τελευταῖον τοῦ ἀνακτόρου. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα.

Κατὰ τὴν ἐφετινὴν ἀνασκαφὴν ἀπεκαλύψαμεν τὴν νοτίαν ὄψιν τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ δωματίου ἐκείνου καὶ εἴδομεν, ὅτι τὸ ἐρείπιον ἐκτείνεται καὶ νοτιώτερον. Δυστυχῶς τὸ τουρκικὸν λουτρόν, ὅπερ ἐγνωρίζομεν ἐνταῦθά που, (ΑΕ 1909, 120, Κεραμοπούλλου Θηβαϊκὰ σ. 338_2) ἀνεκαλύφθη εἰς βάθος 2 ½ μ. περίπου (τὰ ὑψηλότερα μέρη αὐτοῦ εἶχον κατεδαφισθῆ, φαίνεται, ἵνα ληφθῶσιν οἱ λίθοι τῶν τοίχων ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἰδιοκτη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
15/10/2023 18:14:40 EEST - 167.114.118.212